

רשמים משיחות על החליבה המיכאנית

בשניהם מכוני חליבה מודרניים, ובפי הרפתנים הודאה מדכאת בכשלון מוחלט. דלקות עטין בלתי פוסקות; החלב — טיבו ירוד; אי־הקפדה אלמנטארית על כללי חליבה פשוטים ביותר; אין משתמשים במגבות כלל, אך רחיצת העטין היא מרושלת ומרכיבים את הגביעים על פטמות לא נקיות די צרכן. כמובן שגם הקפדה על הרכבה והורדה של הגביעים בזמן הנכון מהם והלאה. ברור שאין להרחיק בחיפושים אחרי גורמי המאסטיטיס במשקים אלה; אפשר להניח שלא רבים המשקים בארץ שהגיעו למצב כזה. מאידך אין להניח שוב ששני המשקים הראי־שונים שציינתי משקפים את הממוצע הארצי בשטח זה: נפנה איפוא ליתר שמונת המשקים שהם לדעתי מדגימים את התמונה הנכונה. מה שמציין את הקבוצה הזאת זהו חוסר האחידות בסדרי הנקיון (לא הכלליים, כגון — צינורות החלב והמכון בכללו; בשאלה זו לא נגעתי כלל, וכדאי היה פעם גם כאן להציץ, התעניינתי רק בעטינים ובגביעי הגומי) והנהוג המקומי, השור־נה כמעט ממשק למשק, בשימוש ובטיפול במג־בות. רק במשק אחד מבין אלה משתמשים במג־בת לכל פרה, אך אין היא מורתחת אחרי השי־מוש כי אם שורים אותה בתמיסת K. M. S. בין החליבות. משקים אחרים לא משתמשים במגבות כלל, אך מקפידים ברחיצת העטין. שוב במקום אחר אין משתמשים במגבות בקיץ, ובחורף — מגבת לכל פרה. במשקים אחדים משתמשים במגבת אחת לעמדת חליבה למשך כל החליבה,

באחד הימים נקלעתי לתוך ציבור בוקרים גדול בתצוגת בקר (במשק יגור, 30.9.59). אם כי המטרה למענה באתי היתה מוגדרת, היינו — ביקור בתצוגה ובכל אשר סביב לה — הקדשתי את רוב זמני לבירור שאלה אחרת לגמרי. כבר מזמן מטרידה אותי בעיית החליבה במכוני הח־ליבה וכל התופעות השליליות המתלוות לה. לכן שמחתי להזדמנות שניתנה לי והצגתי מספר שא־לות בנידון זה לנציגי הרבה רפתות.

אין אני מתיימר להציג כאן מחקר; כאמור, הרעיון בא בהיסח הדעת וגם לא היה לי שאלון ערוך מראש, אבל מהתשובות שקיבלתי על מס־פר השאלות שהצגתי לתריסר ומעלה בוקרים ממשקים שונים מתקבלת תמונה אופיינית על דרכי החליבה, ובעיקר על מנהגי השמירה על הנקיון בזמן החליבה. מותר להניח שאותם 12 המשקים הציגו לנגד עיני תמונה פחות או יותר נאמנה מהנעשה בכל הרפתות בארץ.

ואכן ה"קשת" היא רחבה ומגוונת. בקצוות נמצאים ארבעה משקים — שניים־שניים מכל צד — המסמנים את הקוטבים. שני משקים — האחד בעל מכון חליבה מודרני והשני, הממשיך במכונות מיטלטלות — עובדים לפי כללי היגיינה קפדניים ביותר, והם: מגבת טבולה בתמיסת כלור לכל פרה; שימוש חד־פעמי במגבת ואח־כ־מרתחים אותה; העדרים נתונים לביקורת באק־טרילוגית מתמדת ואחוז הפרות הנגזרות במאס־טיטיס אפסי, אין, כמובן, כל דלקות. בקצה השני של ה"קשת" נמצאים שני משקים אחרים.

ההגמעה, אורכה ומועד הגמילה, כמות החלב המלא וחלב רוה, שיכון מתאים — עמדתי כבר במאמרי הקודם. בהזדמנות מתאימה אהיה מוכן לעמוד בפרוטרוט על כל הבעיות הכרוכות בגי־דול זה ובמיוחד על בעיית הזנת העגלים, בכדי שנסינונו המועט בשטח זה יוכל להביא תועלת לציבור הבוקרים בארץ.

מאיר אורלסקי

משמר־העמק, 9.11.1959

6 עגלים שנולדו במחצית השניה של ספ־טמבר 1959 הועברו לראשון לאוקטובר במשקל הלידה שלהם. את משקל הלידה הממוצע לכל העגלים חישבנו ב־40 ק"ג.

כדאי להדגיש שבטבלה זו כללנו את כל ילודי תשי"ט, ללא פסילה בגלל פיגור בהתפתחות. במסגרת מאמרי זה אין באפשרותי לעמוד על כל הגורמים להצלחתנו בגידול העגלים מעדר החלב; על גורמים אחדים, כמו: שיטת

מחלקת ההדרכה של ההתאחדות פועלת בשטח זה, אך טוב היה אילו היתה מתגבשת הצעת מינימום לגבי אחידות החליבה. והלא הגורמים האורבים לחבל בעטין הפרה הם לא רק אלה שעליהם התעכבנו עד כאן. הן רק בשתי החוברות האחרונות של „משק הבקר“ התפרסמו מאמרים מאלפים מאוד על גורמי המאסטיטיס, והם מסוג אחר לגמרי. ולמעשה, האם רבים הם החול-בים השמים לב למוסות הוואקום אם הוא פועל כהלכה? האם מישוה פותח את מנגנון הפעימה שבתוך משאבת הוואקום ובודק אם הכל שם כתיקונו? ומסתבר שלבדיקה קפדנית של כל מנגנון החליבה נחוצים מכשירים שלא נמצאים כלל ברשות החולבים.

טוב איפוא הדבר שמחלקת ההדרכה תרחיב את פעולתה, תדרושה לביקורת סדרי החליבה בכלל ובדיקת המתקנים בפרט.

בית אלפא, מרחשון תש"ך. חיים הורוביץ

והמגבת שורים אח"כ בכלור. משק אחר פותר את בעיית הכביסה בצורה מקורית: הואיל ומשתמשים רק במגבת אחת לעמדה, והמגבת לא מגבת היא כי אם סמרטוט פשוט מיוטה, משליכים אותה אחר השימוש וחסל. בכל המשקים האלה אין מטבילים את הגביעים בתמיסת כלור בין פרה לפרה. מסתפקים בשטיפה בתוך מתקן השטיפה, אם כי לא בכל המשקים המתקן פועל כהלכה ויש גם שחסרים מים חמים. לשאלה על מצב העטינים, דלקות וכד' — ענו כמעט כולם שהמצב מניח את הדעת, אם כי קורה ומדי פעם מופיעה דלקת פה ושם.

מה משתמע מכאן? לית מאן דפליג שההיגיינה דבר חשוב הוא, וטוב היה אילו כל המשיקים היו מקבלים על עצמם ולטובתם את עול השמירה הקפדנית על כללי ניקיון חמורים. אלה, בתוספת ידע מקצועי, ודאי שהיו מצמצמים את נגע המאסטיטיס. אך אנו יודעים את תנאינו, בהם אנו עובדים ולא נטפח אשליות בקרבנו. אמנם

שיווק חלב באנגליה ויילס בשנת 1958/59

כידוע התבלטה עליה מתמדת בייצור החלב ובשיווקו באנגליה מאז גמר מלחמת העולם השנייה. השנה חלה ירידה ניכרת בייצור החלב, וכתוצאה מכך ירד גם הייצור של גבינה ומוצרי חלב אחרים. השנה סופקו למחלבות בסך הכל 7,882 מיליון ליטר חלב, לעומת 8,429 מיליון בשנת 1957/58, — ירידה ב-547 מיליון ליטר, שהם 6.5%.

כתוצאה מירידה זו בייצור עלה אחוז החלב המשוק לשתייה מ-72.5% בשנת 1957/58 ל-78.4% בשנת 1958/59.

כאמור, חלה ירידה בכמות החלב שנועדה למוצרי-חלב; בסך הכל עובדו 1700 מיליון ליטר חלב, מהם — לגבינה 726 מיליון, לחלב מעובה 386 מיליון, לשמנת 241 מיליון, לחמאה 182 מיליון, ולאבקת חלב 132 מיליון ליטר.

גם באנגליה ויילס קיימת בעיית הייצור העונתי; ההספקה היומית למחלבות בחודשים דצמבר — ינואר, שהיא עונת השפל, מגיעה ל-19 מיליון ליטר, ואילו בחודשי האביב היא עולה עד ל-37 מיליון ליטר. באנגליה נהוג מחיר מודרג, הקשור בעיקר בכמות החלב המיועדת לתוצרת, וכן תוך מגמה לעודד את הייצור בחודשי השפל.

בחודש אוקטובר שולם לייצרנים עבור גאלון אחד (4.5 ליטר) חלב שלושה שילינג ושישה פנס, ואילו בחודש מאי — שני שילינג ושלושה פנס; מכאן שההפרש במחיר מגיע ל-64%.

באנגליה מעניקים גם הטבות מיוחדות בהתאם לטיב החלב ובריאות העדרים המסתכמות עד לשישה פנס לגאלון; למעשה יש משקים הזוכים במחיר שנתי ממוצע של 4 שילינג לגאלון, היינו — 38 פרוטה עבור הליטר, ויש משקים שנאלצים להסתפק בשלושה שילינג עבור הגאלון, שהם 231 פרוטה עבור הליטר. בהתחשב במצב השיווק אצלנו, שהוא חמור יותר מכמה וכמה בחינות, מתקבל על הדעת שיש לחזור ולדון מחדש בהצעתנו לקבוע גם כאן מחיר מודרג לפי חודשי השנה, אשר יעודד את הייצור בחודשי השפל.

א. שמאראגד